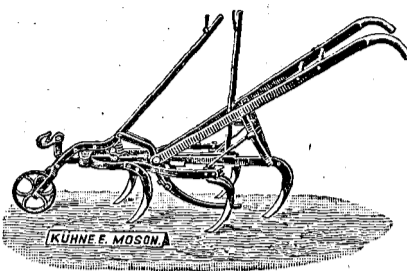

ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908. Junius 21.

25. SZÁM.

KÜHNE E.

hazánk legrégebbi
mezőgazdasági
gépgyára

MOSONBAN

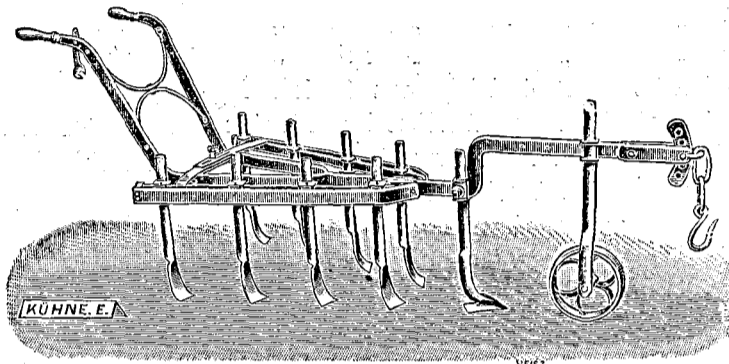
elismert gondos kivitelben szállit: mindennemű egysoros kapálóeszközöket,
Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat,

Laass-rendszerű többsoros kapológépeket,

Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket,

„OSBORNE” kévekötő- és marokrakó

•• arató- és fűkaszáló-gépeket. ••

Főraktár: 1672

Fiókraktárak:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a. Debreczen és Temesvár.

Jutalmazó mellékipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homok-
téglákat, cement-födélcserepeket, csöveket csatornázásra, alagsóvezé-
2119 seket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kivánatra ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást
minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kivánatra állandóan is. —
Levelezés magyar nyelven.

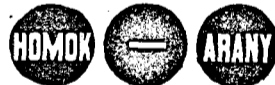
Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár
a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

Vas- és gépkereskedő urak!
Ha könnyű járásu, megbízható minő-
ségű és szabatos munkakivitelű cséplőt,
járgányt, szecs kavagót stb. óhajt forga-
lomba hozni, tessék próbát tenni

Fischer M. Égeri

különlegességi gépgyár gyártmányaival. gyári védjegy

Elsőrangú gyártmány!

Gyors szállítás!

Versenyképes árak!

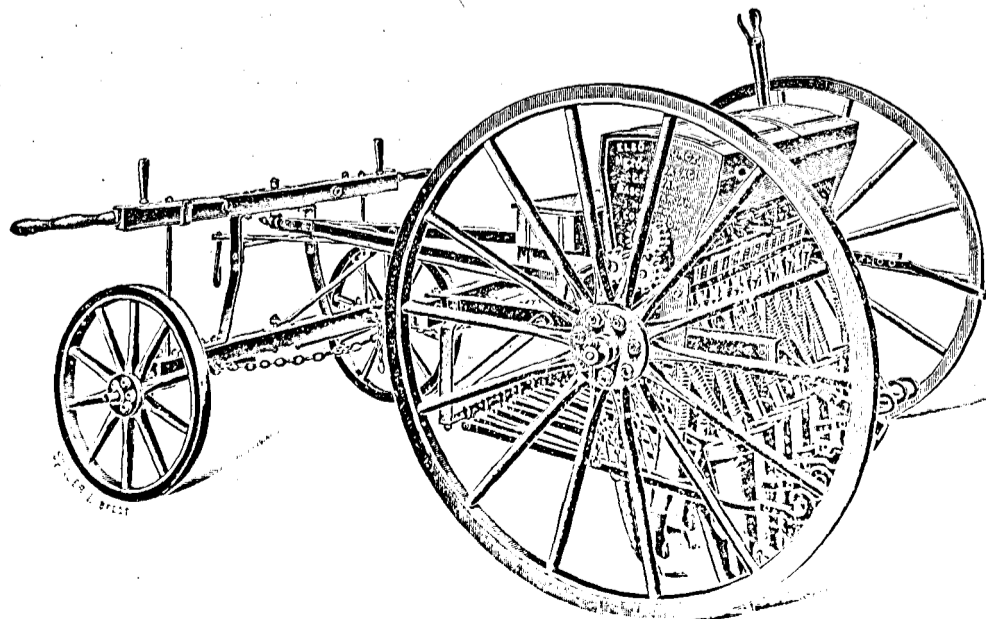
Kivétel az összes külföldi államokba.

Vezérképviseelő Magyarország és társ-
országai részére:

Perl Fülöp,

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 5/7.,
honnán kivánatra minden irányban kedvező
árajánlatok, árjegyzékek stb. azonnal meg-
küldetnek.

2172

A legjobb vetőgép a szab.

LOSONCZI DRILL

Magyar gyártmány.

Árajánlatokkal és árjegyzékekkel
szívesen szolgál

A magyar kir. államvasútak
gépgyárának vezérügynöksége,

BUDAPEST V., Váci-körút 32.

KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
Mátyás király-tér 7. szám alatt, saját ház.

2 és fél millió korona

összegű fő- és melléknyereményekre játszik évenként hat huzásban, ha megrendel nálunk egy drb.

Konv. Magyar Jelzálogsorsjegyet.

12 havi részletfizetésnél havi	11 korona
15 " " "	9 " "
17 " " "	8 " "
20 " " "	7 " "
24 " " "	6 " "
30 " " "	5 " "

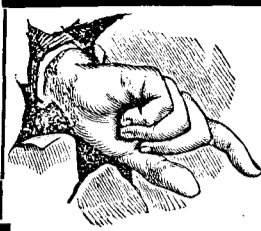
vagy letétjegyre napi árfolyamon 20 kor. foglaló és mérsékelt kamat lefizetése ellenében, tetszés szerinti törlesztésre. Az első részlet vagy a foglaló lefizetése után a sorsjegyek nyereményei a vevőt illetik.

HUZÁSOK:

Junius 25-én	100.000 kor.
Augusztus 25-én	500.000 " "
Október 25-én	100.000 " "
December 27-én	1,000.000 " főnyereménnyel és számos 100.000 K, 50.000 K, 30.000 K, 10.000 K, 5.000 K stb. melléknyereménnyel. Pénzét el nem veszítheti, mert minden sorsjegy okvetlen nyer és a legkisebb nyeremény 140 K és egy nyereményjegy, melynek értéke 40—50 K-ra tehető. Ez a nyereményjegy 1959 évig (amíg a sorsjegy játszik) valamenynyi huzáson játszik.

Egy sorsjegy több főnyereményt is csinálhat.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság 1007
Mátyás király-tér 7. szám alatt, saját ház.

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis F. Berquerand fils leghíresebb párisi gyártóstól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körút 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 2140

Törlesztő kölcsönök.

— AZ —

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál
Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házbéradó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Teljes 100-as árfolyam.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvéllal két mozdonyu Fowler-féle gőzeke garniturájával Erdélyben tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kivánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak illetve évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Báró Kemény József, Maros-Németi, u. p. Déva, vagy
Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, IV. Molnár-utca 11. 1934

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR RÉSZV.-TÁRS. VASÖNTŐDE, GÉP- ÉS RÉZMŰGYÁR
Budapest, V., Csáklya-utca 3.

SPECIAL-GÉPGYÁR: szeszgyárak és szeszfinomítók } teljes gépészeti berendezése.
élesztőgyárak
keményítő-syrup- és dextrin-gyárak

Átalakit meglevő gyártelepeket és szállit minden egyes gépet és készüléket külön-külön is. Nemzetközi szeszértékesítő- és erjesztőipar-kiállítás Bécs 1904. — Nagy állami érem. — Legnagyobb kitüntetés. (2149.)

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, „LOSONCZI DRILL“ VETŐGÉPEK, RESICZAI ACZÉLEKÉK, TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, ERDÉLYRÉSZI GAZDASISZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az erdélyrészi gazdatiszti kar jövője.	325
Tehenészeteink szervezése és vezetése. <i>Szász Ferenc.</i>	326
Milyen műtrágyákat használjunk, mikor szorjuk el és hogyan keverjük őket össze a talajjal? <i>Gyárfás József.</i>	328
Tárca:	
A gyógynövények termesztése. IV. <i>Dr. Péter Béla.</i>	326
Kisebb szakközlemények:	
A csemegezőlő gyűrűzése. — A liba életkora. — A trágya használatáról.	329
Irodalmi szemle:	
Magyarországi uradalmak és gazdatisztek című tára. — A gazdasági növények nemesítése. Utmutató az állatok és az állati nyerstermékek szállításához.	329
Kormányintézkedések	330
Vegyes közlemények.	330
Hirdetések.	

Az erdélyrészi gazdatiszti kar jövője.

— Az E. Gt. E. közgyűlése Marosludason. —

II.

Mindenek előtt való első feladatunk: *a tőkegyűjtés* kell, hogy legyen. Ennek a célnak — amely voltaképpen jövő működésünk eszköze leendő — szolgálatára kell szentelnünk munkásságunknak, agilitásunknak nagyobbik, jobbik felét. Egy vagyon nélkül tengődő egyesület működésének, fellépésének sem sulya sem stabilitása nem olyan, amilyennek lennie kell. De egyáltalán: közcélakat szolgálni, anyagi eszközök híján, alig lehet.

Minden helyes eszközt fel kell tehát használnunk arra, hogy erdélyrészi gazdatiszti egyesületünknek egy tekintélyes alaptőkét teremtsünk. Ha tíz évig egyebet nem is csinálnánk, csupán egy számot tevő tőkét tudnánk összehozni, működésünkkel meg lehetnénk elégedve. A már meglévő anyagi erőt fejleszteni, gyarapítani azután — épen nem nehéz.

Nekünk — ha mindnyájan erős akarral közreműködünk — már magának, az alapvagyonnak összegyűjtése is jóval könnyebb leendő, mint a legtöbb más társadalmi szervezetnek.

Miből és hogyan gyűjtsünk alaptőkét?

A tagdíjak, állami és egyleti segélyek, az egyesület javára rendezendő multságok jövedelmei — a folyó kiadások fedezésére szolgálnak.

Van azonban a gazdatiszti kar kezében egy olyan eszköz, amelynek felhasználásával — amellet, hogy az a birtokos érdekeit is szolgálja — rövid idő alatt kiszámíthatatlan anyagi erő forrást, fundamentumot alkothatunk egyesületünknek és ez: a gazdasági szükségleteknek (gép, eszköz, anyag, tenyészállat, vetőmag stb.) az egyesület útján, annak közvetítésével való beszerzése. (Később esetleg szó lehet a gazdasági produktumok hasonló uton való értékesítéséről is!)

Mindnyájan tudjuk, hogy a gyárak mily magas kedvezményekkel, az árjegyzéki árakból adott százalékokkal, honorálják a közvetítő kereskedelmet. Ugyanazo-

kat az előnyöket szívesen nyújtja bármely gyáros egy erkölcsi testületnek is.

A példa megvilágosít. Mondjuk, hogy egy gyáros egy 600 koronás árjegyzéki áru gépből 33% engedményt ad egyesületünknek. Ha már most ennek — mondjuk — felét átengedjük a rendelő gazdatiszti principálisának, úgy ő 100 koronával olcsóbban jutott a géphez. A másik fele marad az egyesület alaptőkéje javára. Ime tehát: egyetlen vetőgép rendelésénél 100 koronával gyarapíthatjuk egyesületünk vagyonát. Számítsuk át ezt az összes szükségletek beszerzésénél elérhető eredményekre! Számítsuk kisebb % okkal, de 2—300 egyleti tag gazdatiszt közreműködésével — s az eredmény legvérmesebb reményeinket is ki fogja elégíteni.

Azt hiszem, hogy nem lesz hazarészünkben egyetlen birtokos sem, aki megrendeléseit ne szívesen tenné ezuton. A gazdatiszti egyesület elnöksége gondoskodna arról, hogy a rendelő tulajdonosok érdeke is teljes kielégítést nyerjen nemcsak a lehető magas engedmények által, de a megbízható forrásokból beszerzett áru minősége folytán is.

Amidőn pedig ezen tőkegyűjtési módot, mint kapcsolatos indítványt is a T. közgyűlés szíves figyelmébe ajánlom, kérem, hogy a részletes tervezet kidolgozásával elnökséget megbízni méltóztassék.

Javasolom továbbá, hogy az egyesület, addig is, amíg anyagilag jobban megerősödne — ügykezelésének költségeire — a Nm. földművelésügyi Miniszter urtól 1200 korona évi segélyt kérjen.

Működési programmunk egyéb része ezekhez képest, a közel jövőben — a következőkre szorítkozhatna:

Közös érdekek képviselése és védelme, az összetartozandóság érzetének fejlesztése.

Állás közvetítés.

Apró segélyek adása.

Önképzés: szaklapok, tanulmánykirándulások, felolvasások és értekezletek útján

Oly kedvezmények megszerzése a tagok és családjaik részére, melyekben

— Jobb és —
megbízhatóbb
— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —
33 év óta

Mauthner
*
Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében

BUDAPESTEN

VII., Rottenbiller-u. 33. sz.

IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.

Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

Ajánljuk nagyobb szőlőbirtokosoknak tökéletesbitett magyar fogatos szőlőpermetezőinket, melyekkel nagy munkaerő és permetező anyag megtakarítás érhető el.

Most megjelent tavaszi, szőlőművelési árjegyzékünket az összes szőlővédekezési gépek, permetező stb. anyagokról kívánatra bérmentve megküldjük. 1006

00 Mezőgazdák A jegyű permetező 40 korona. 00

00 " " B " " 34 " 00

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE — BUDAPEST V. —
Alkotmány-utca 31.

vállalatok, intézetek és lapok az egyesületek tagjait részesíteni szokták.

Üzleti és jogi ügyekben tanácsadás.

Az 1909. évre szóló költségelőirányzat tervezetét, a fentiek alapján a következőkben terjesztem elő és ajánlom elfogadásra:

Bevételek:

E. G. E. segélye	250 kor.
Tagdíjakból és alapító kamatokból	1050 »
Tagdíjhátralékokból	500 »
Alaptőke kamat	100 »
Beszerezési jutalékból	500 »
Államsegélyből	1200 »
összesen:	3600 kor.

Kiadások:

Tisztviselők fizetése	640 kor.
Hivatalos lap előfizetése	600 »
Postaköltség	100 »
Utazási költségre	200 »
Irodai felszerelésre	60 »
Egyleti közcélú működés és segélyek költségeire	1000 »
Tőkésítésre	1000 »
összesen:	3600 kor.

Megjegyezni kívánom, hogy némely tételek összegének megállapítására semmi nemü bázisunk nem volt.

Jövőre azonban már a most következő év eredményei fognak irányadóul szolgálni.

Közgyűlés az előadott működési programot és költségelőirányzatot egyhangúlag elfogadván, a javasolt értelemben határoz.

A választmány után előterjesztett indítványok során.

Hadviger Albert alelnök indítványozza:

Létesítsék birtokosokból és gazdasztekéből egy olyan fórum, amely közös érdekű ügyekben, kérdésekben és vitás esetekben mint közös szervezet, illetve: választott bíróság szerepeljen, hogy az quasi a

gazdatiszti állástól elválaszthatatlan bizalmi jellegnek és tisztességnek örködő szervezete legyen.

Közgyűlés az indítványt elfogadván, elnökséget megbizsa azzal, hogy ilyen értelemben az E. G. E.-tel lépjen érintkezésbe.

Szász József alelnök értekezett ezután a lentermelés jövedelmezőségéről és kérte az egyletet, hogy a Marosludason most alakulóban levő lentermelő és feldolgozó szövetkezetet az egyesület erkölcsi támogatásában részesítse.

Közgyűlés ilyen értelemben határozott. Uj tagokul a közgyűlés alkalmával felvétettek: Páll Károly, Finna Aladár, Szász Dezső, Szász Ferenc, Fábrián Ferenc, Zayzon Gyula, Tóth Sámuel, Beke József, Kontz Domokos és Rozsnyay Béla.

*

Közgyűlés után az egylet tagjai a Központi szálloda éttermébe közös ebédre jöttek össze.

*

Este ugyanott nyári táncvigalom volt az egylet pénztára javára, mely ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben igen jól sikerült és 300 koronán felül jövedelmezett az egylet céljaira.

A mulatság megküldött *tiszteletjegyeit* kiváltották:

50—50 koronával: Lészai Ferenc és Betegh Sándor.

20—20 koronával: Csontos Miklós, Br. Bánffy János, Br. Kemény Géza és Báró Kemény Pál.

10—10 koronával: Gr. Béli Ferenc, Dr. Horváth Miklós, Gr. Bethlen Sándor, Sperker Ferenc, Gerendy István, Nagy Gábor (Kolozsvár), Illyés Albert, Szentiványi József, Dr. Szentkirályi Ákos, Magyar Károly és Gerő Sámuel.

6—6 koronával: Br. Bálintitt György, Felföldy Béla.

5—5 koronával: Gr. Wass Béla, Gr. Mikes Ármin, Albert Dénes, Gr. Wass Jenő, Szántner Lajos és Gr. Teleki Károly.

Jegyeik árában beküldöttek: Erszényes Lajos 10 kor., Schwartz Testvérek 10 kor., Bereczky Sándor 5 kor., Szentiványi István 3 k., Muzsnay Ferenc 5 k., Gidófalvy Kálmán 5 k., Fábry Gyula 3 k., Szepesy József 5 k., Tóth Sámuel 4 k., Wargha Géza 2 k., Sogán Bukur 5 k., Somogyi Ernő 5 k., Neményi József 5 k., Antal Mihály 4 k., Deák Ignácz 5 k., Beke József 10 k., Kovács Béla 5 kor., Kontz Domokos 5 k., Groisz Ottó 5 k., Nemess Károly 10 k., Engi Elek 2 k., Engi József 2 k., Páll Károly 3 k., Finna Aladár 5 k., Székely Frigyes 5 kor.

A pénztárnál felülfizettek: Gönczy Mihály 10 k., Szász Ferenc 3 k., Pálffy Dezső 3 k., Deák Károly 3 k., Csomoss Jenő 5 k., Szalma Sándor 8 k., Tokaji László 8 kor., Dr. Stern Manó 4 k., Allesz Endre 3 kor., Szász József 10 k., Páll Domokos 8 kor., Bartha László 3 k., Keresztes Pál 10 kor., Goldstein Ferenc 1 k., Koós Imre 2 k., Császár Róza 2 k., Balogh Gergely 3 kor., Mihály Mór 8 k., Szilágyi Elemér 5 korona, Horváthy Zoltán 1 k., Hadviger Albert 1 k., Darvas Mór 6 k., Rozsnyay Béla 5 k., Pálffy István 3 k., Dr. Szatmáry Zoltán 2 k., Száva Károly 3 kor., Dr. Keresztes Ede 3 k., Dr. Oltyán János 2 k., Major Emil 1 k., Benedek György 1 kor., Jászberényi András 8 kor., Elekes Máriusz 5 k. és Farkas Ferenc 3 k.

A még esetleg ezután beérkező felülfizetéseket szintén nyugtázni fogjuk.

Tehenészetünk szervezése és vezetése.

Irta: **Szász Ferencz.**

III.

A zsirtartalom meghatározására a gyakorlat részére a számtalan sok módszer közül legjobban ajánlható ez idő szerint a *Dr. Gerber féle acydo batyro metricus eljárás*, melynek miben léte a következő.

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

A gyógynövények termesztése.

Dr. Páter Béla gazd. akad. tanárnak Déván f. hó 5-én tartott felolvasása.

V.

Ebben a kérdésben továbbá még egy körülményre szeretném a figyelmet felhívni, nevezetesen arra, hogy igyekezzünk a gyógynövénytermeléssel első sorban a hazai fogyasztást fedezni, és ne hozassuk külföldről olyan növényi termékeket, a melyek itthon is jó minőségben előállíthatók. Pedig sajnos, gyógyszerészeink és droguistáink legnagyobb része Bécsből és Triestből kapja drogjainak, ha nem is egész összegét, de mégis legjava részét. Ed dig az volt annak az oka, hogy a gyógynövényeket nem tudták itthon kellőleg feldolgozni felaprító és porító gépek nem voltak, az illóolajokat nem tudták előállítani, minek folytán az itt termelt gyógynövényeket olcsón eladtuk a külföldi nagy cégeknek, a melyek növényeinket feldolgozták és azután kétszeres és háromszoros árban újból eladták nekünk tetszetős

alakban újra vissza kerültek hozzánk természetett növényeink.

Most már ezen a téren is kezd javulni a helyzet, amennyiben több feldolgozó gyárunk alakult. Ezek azonban még a kezdet kezdetén vannak és minden oldalról való támogatásukra van szükség, hogy megerősödhesse nek és felvehessék a versenyt a régibb, az erősebb és már megizmosodott külföldi vállalatokkal. A viszonyok kedvezők, a nyers anyag jól megterem nálunk, sok növény jól sikerül itten és nem egyéb, mint hogy saját természetményeinkkel feldolgozzuk és biztosítsuk a hazai fogyasztást, ezzel is sokat nyertünk az országvagyonosodási szempontjából. De nem csupán a természetett orvosi növények fontosak, hanem a mező hivatlan vendégei, a gyomok is értékesíthetők nagy részben.

Mig a természetett orvosi növények felkarolásával könnyen bele eshetünk a tultermelésbe, addig nagyon távol áll ez a veszély azokra a keresett orvosi növényekre, melyek nálunk vadon teremnek. Egész hosszú sorozata van a nagyon értékes gyógyászati növényeknek, amelyek nálunk vadon teremnek. Ezeknek a

gyűjtése és szárítása a legszegényebb néposztálynak igen figyelemre méltó keresetet nyújthatna. Itt megint a gyermekeket lehetne könnyű keresetre szoktatni, hogy az iskolai órákon kívül szedjenek gyógyító növényeket és azokat meg is szárítsák. Ezáltal elég tekintélyes mellék jövedelemmel gyarapíthatnák a család jólétét. Erre azonban vezetés kell. Ez a feladat a falusi intelligenciának válik kötelességévé, vezesse a népet ezen a téren és járjon közbe, legyen segítségére, hogy ezáltal a most parlagon heverő munkaerő, hasznos foglalkozáshoz juthasson, hogy az aggok és a gyermekek is keresetre tehesse nek szert, másrészt hogy az a nemzeti kincs, mely nálunk a szemétdombok körül és az út szélén kiaknázatlanul hever, pénzé alakulhasson át és gyarapítsa, amugy is elszegényedett nemzetünk tőkéjét. Hogy erre való anyagot találjunk, nem is kell messzire mennünk. Kezdve a csalántól, a mezei és útszéli gyomok nagy része értékesíthető szárított állapotban. A csalán leveleit u. i. szárított állapotban 20 k-val fizetik q-ként. Azután a papsajt vagy kereklevelű mályva leveléért 15 k-t, a nagy papsajt vagy vad mályva leveleiért 25 k-t,

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.
 Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.
 Női **len és chiffon ingek**, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.
Fü és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof
 utóda
 fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
 Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.
 Telefon-szám 567. Telefon-szám 567.

Matrác, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.
 Minden fajtájú és nagyságu szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.
 Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

A tejszirmeghatározás keresztülvitele.

A tej zsirtartalmának meghatározására többféle módszer van, amelyek közül azonban a mi gazdáinkat csak a — nem föltétlen pontos — de a gyakorlatban jól bevált dr. Gerber-féle acidobutyrometrikus eljárás röviden abban áll, hogy a meghatározandó tej kénsavval és anylalkohollal lesz kezelve, majd a tejben lévő zsír centrifugális erő által kicsapva.

A Gerber-féle zsirmeghatározáshoz a következő felszerelés szükséges:

1. Acidobutyrometerek.

2. Automatikus önműködő vagy pedig szivásra készített sav és alkohol tartány illetőleg pipetta.

3. Centrifugális gép.

Szükséges ezeken felül körülbelül 1 m. magas erős fatöke, vagy ugyanoly magasan a falba épített faasztal a centrifugális gép felállítására; állvány az acidobutyrometerek elhelyezésére, gummidugó azok bedugaszolására, egy viztartány az acidobutyrometerek felmelegítésére, szóda azok tisztítására s végül 50 gramm tejet befogadó üvegek a tejminta vételhez.

A tejevizsgálathoz szükséges anyagok a következők:

Kénsav, anylalkohol és szóda.

A kénsavnak 1.825, az anylalkoholnak 0.870 fajsúlyu legyen, mert máskülönb a vizsgálat nem lesz pontos. Ily kénsav és anylalkohol már készen kapható, de a megfelelő fajsúly esetleg házilag is előállítható.

A szóda bármely kereskedésben bevásárolható s célja a vizsgáló felszerelés kitisztítása.

Az acidobutyrometerek száma attól függ, hogy a vizsgálati napokon hány mintát óhajtunk meghatározni.

Ott, hol a minták száma nem több 8-nál, elég 4, ahol 10 minta van 8, 24 minta mellett 22 acidobutyrometert vásárolni s a vizsgálatot velük hét ízben végezni. 24-nél több minta már a legnagyobb felszerelést 24 acidobutyrometer vásárlását követeli meg. — Tartalékról is gondoskodjunk!

Szivópipetta 2-féle van. Egyszerű és automatikus. Az elsőnek a kezelése nehézkes, miért is inkább az automatikus szerkezetű vásárolandó. Ebből elég 2 drbot venni, egyet használatra, egyet tartalékba.

Önműködő savtartány szintén kétféle van. Az egyik egy csap kinyitása által ömleszti át

a megfelelő mennyiségű savat, a másik egy gummilabda segítségével végzi e munkát. Utóbbi olcsóbb és így jobban ajánlható.

A centrifugális gépből elég egyet beszerezni Nagysága az acidobutyrometerek számától függ. Lehet 4, 8, 16, 24 mintást vásárolni.

Ha készletben nincsen, beszerzendő végül egy pontosabb (C°) hőmérő is.

A tejevizsgálat pontossága két tényezőtől függ. 1. a mintavétel pontosságától, 1. a vizsgálat lekiismeretes, pontos keresztülvételétől.

A mintavétel csakis akkor lesz pontos, ha a minta a tej átlagos minőségének felel meg. Ezen cél elérésére a tejet fejés után a fejőszáj-tárból egy másik edénybe öntjük, majd ebből vissza a fejőszáj-tárba. E műveletet 3—4-szer ismételve, a tej egyenletesen össze lesz keverve s abból a minta kivehető. Ez a minta azonban csak egy fejés átlagát adja, s hogy ha teljes pontossággal akarunk dolgozni, úgy a napi fejések mindegyikéből mintát kell venniünk s csakis így határozhatjuk meg pontosan a napi fejés átlagos zsirtartalmát.

E vesződséges munka oly formán eszközölhető, hogy a mintavételeket R = reggel, D = délben, E = este jellel látjuk el, amely mellé még oda írjuk a teheneknek a vizsgálatnál adott számot is. Ha pl. Csipke nevű tehenünknek a tejevizsgálatnál 3 száma van, úgy teje reggel a R3, délben a D3 és este az E3 számu üvegbe jön.

Pontos eljárás mellett tehát minden fejésből minta veendő. E mintákat aztán gummidugóval gondosan bedugaszoljuk s vagy rögtön megvizsgáljuk, vagy pedig a mintákat mind összegyűjtve, egyszerre végezzük az összes tej vizsgálatát. Ez esetben azonban a minták hűvös helyre teendő; hogy össze ne menjenek, mint ezt fentebb is említettem valamint azt is, hogy ha esetleg máshelyre küldjük tejevizsgálat végett, hát conservaljuk 1028-1034 fajsúlyu kalium bicromát oldattal. A mintavételnél ügyelni kell arra, hogy az mindig próbafejés alkalmával történjen, mert a zsirtartalom csakis a próbafejés ismerése mellett számítható ki. Tejevizsgálat előtt gondosan megsejmelendők az acidobutyrometerek, hogy tökéletesen ki vannak e tisztítva, továbbá, hogy az állványon a számsornak megfelelőleg sorba vannak e elhelyezve.

Ha e vizsgálatokat elvégezték, megkezdhetjük az acidobutyrometerek megtöltését. Az

önműködő kénsavtartány felső csapját megfordítjuk, miáltal a felső tartányból 10 cm³ le fog folyni. Ekkor a felső csapot bezárjuk, az acidobutyrometert az alsó nyílás alá tartjuk s az alsó csapot kinyitjuk, miáltal a kénsav az acidobutyrometerbe folyik. Erre az alsó csapot bezárjuk. Ha gummilabdás savtartányunk van, úgy ezen labda megnyomása által a szükséges sav egy üvegcsőbe nyomatik, honnan az acidobutyrometerbe ereszthető, a többi acidobutyrometereket hasonló módon töltjük meg. A tejmintákat közvetlenül a minta vétel előtt jó erősen felrázzuk, ha pedig esetleg a zsír a tetején már kivált volna, 10—15 percig langyos vízbe helyezzük. azután az önműködő szivó pipettával 1 cm³ kiveszünk belőle s azt óvatosan a megfelelő számu acidobutyrometerben lévő kénsavra eresztjük. A megmaradt tejmintákat pedig ujjal bedugaszolva hideg helyre tesszük, hogy azok az esetleges utólagos vizsgálatokra még felhasználhatók legyenek. Végül a kénsavhoz hasonló módon 1 cm³ anylalkoholt eresztünk a teje s aztán hibátlan gummidugóval bezárjuk az acidobutyrometert, s addig rázzuk, míg a benne lévő anyag egyenlő sötét barna színt nem kap. A jó erősen ledugaszolt acidobutyrometereket a melegítő tartányba helyezzük a hol 60—70 C° meleg vízben 5—6 percig állani hagyjuk, majd pedig számszerint sorban a keskenyebb végét a közepe felé fordítva a lóditóba rakjuk őket. A minták berakása után a centrifugális gép tetejét erősen lecsavarjuk s a gépet fokozatosan mozgásba hozzuk, úgy, hogy az midőn teljes forgási sebességét elérte, percenként 800—900-at forduljon. 6—8 perc elteltével a gépet megállítva, a mintákat ujjal 60—70 C° vízfürdőbe tesszük s ott hagyjuk 6—8 percig állni hagyni, majd ezután az acidobutyrometerről leolvassuk a zsír százalékot (%-ot.)

A tejehez öntött kénsav ugyanis oldja az összes alkatrészeket a zsír kivételével, az anylalkohol pedig a röperő segítségével kiválasztja az összes zsírt, s egyben világosítja, mely könnyebb lévén a felszínen fog maradni. Az acidobutyrometert leolvasáskor úgy tartjuk, hogy dugója lefelé legyen, s a dugót óvatosan addig húzzuk kivehető, vagy dugjuk beljebb, míg a világosabb színe miatt feltűnő zsír, az acidobutyrometer nyakán lévő beosztás legfelső és legalsó része közé kerül. Ha ez megvan, úgy a fokokat és tizedeket leolvassuk s a már

virágjaiért 180 k-t, a pikkantó vagy maszlag leveléért 20—30 k-t, a beléndekért 25 k-t, a fehér ürömért, a mely a parlaghelyeken oly bőven terem, hogy kaszálható ha leveleit külön válogatjuk, 20 k-t adnak, száraz állapotban olcsóbb, de szekérszámra is értékesíthető. A tarack gyökeret 20 k-val, a surlót 30 k-val fizetik q-ként. A pipacs virágjaiért 150 k-t, a buza virágjaiért 200 k-t, szarkalábvirágért 70 k-t, és így tovább, a székfű pedig tavaly annyira keresett volt, hogy a rendes ár négyszeresét is fizették érte. Ha tehát mindezeket a gyomokat, a melyek eddig csak bosszantották a gazdát, összeszedetjük és szépen megszáritjuk, még jövedelemhez juthatunk az ő révükön is. Az említett cikkek gyűjtése inkább a gyermekeknek való, de egyes növények szedése a nagyoknak is jövedelmez. Hogy a nép az orvosi növények szedésével tetemes keresethez juthat, arra nézve csak egy példát hozok fel. A hegyvidéki kirendeltség vezetésével Beregmegyében 2 év óta

rendesen szedik a néppel az ott termő gyógyító növényeket és a nadragulyaszedéssel egyegy paraszt naponta 3 K. 60 fill. is megkeres, úgy hogy a rendes napszámánál is többet tud keresni. Azután a kopár, parlag helyek vannak a falu határában, azokat érdemes volna ilyen vadon termő gyógyító növényekkel betelepíteni, mert ezton az egyébként hasznavehetetlen helyeket is jövedelmezővé lehetne tenni. Így a kőbányák elhagyott meredek lejtőit, a friss földhányásokat, porondos, homokos, kavicsos kopárságokat, friss töltéseket stb. be lehetne telepíteni ilyen növényekkel. Például a legszivósabb nyers sárga agyagtöltéseket és lejtőket rövid idő alatt be lehet telepíteni a fehér ürömmel és a martilapuval, mind a kettő lekaszálva és átválogatva megszáritva értékesíthető. A porondos helyeket és friss földhányásokat, homok- és kavicsbányákat ökörfarkkal, pipacscsal, szappangyökérrel be lehet népesíteni. A szemétdombok környékét és a parlagok

kövére helyeit pikkantóval, beléndekkel és székfű virággal lehet bevetni.

Mindezeket szívesen megveszik a droguista nagycégek. Végül pedig van több olyan keresett cikk a droguanagykereskedelem terén, a mit a gazdák melléktermék gyanánt állíthatnak elő. Ilyen pl. az anyarozs, a melynek kilójáért 2 koronát is adunk. Nagyon keresik mostanában a szárított lóhere virágfejeket, a melyeket q-ként 60 k-val fizetnek. A kukoricacselyem már több év óta keresett cikk, q-ját 20 k-val fizetik. És így megyen az tovább. Ha a gazda némileg érdeklődik és utána jár, ezton elég szép mellékjövdelemre tehet szert, olyan anyagok után, a melyeket eddig értékteleneknek hitt és a melyek eddig tömegesen elkallódtak. Ha mindezeket az elkallódástól megóvjuk, magunknak százakat, az országnak pedig ezreket menthetünk meg. Rajtunk áll, hogy a kínálkozó kincset megvegyük magunknak.

(Vége.)

== Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök ==

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk czidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelménynek legjobban megfelelő általános terménytisztításhoz berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kőrní. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMAR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

előre elkészített jegyzékbe bevezetjük. Meges-
hetik, hogy valamely elkövetett hiba követke-
ztében a tejszir nem válik ki jól. Előfordul
az az eset is, hogy valamely tehén tejének
zsirtartalma az előző vizsgálatoktól nagyon
elűt. Ez esetekben a vizsgálatot meg kell ismételni,
kiváló gondot fordítva arra, hogy az tel-
jesen precízül hajtassék végre.

Rögtön a vizsgálat megtörténte után az
acidobutyrometereket fel kell nyitni, s a ben-
nők lévő folyadékot valamely edénybe kell
önteni. Az acidobutyrometerek tisztítása ugy-
történik, hogy jó erős szódás melegvizben állni
hagyjuk, majd szódásvizet rázunk benne, az-
után alkalmas kefékkel kimossuk, végül hideg-
vizben kiöblítjük. A dugók szintén hosszabb
időre szódásvizbe helyezendők. Tisztítás után
az acidobutyrometerek sorba az állványra jön-
nek, *szájukkal lefelé fordítva.*

Ugy a megtöltésre, mint a be és kidu-
gaszolásra rendkívül ügyelni kell, mert a kén-
sav tönkre teheti a ruhát, de megégeti a tes-
tet is. Ez okból ha csak lehet mellőzni kell
a kénsav szívó pipetták alkalmazását, mert ha
a munkás kissé gyakorlatlan, rögtön a szájába
szívja a kénsavat. Esetleges kalamitás esetére
legyen kéznél *ammoniak*, melylyel ruhánkra,
kezünkre cseppent kénsavat közönbösíthetjük.

Ha az átlagos zsirtartalom ismeretes, úgy
ebből könnyen kiszámítható a *próbafejesi idő-
közben termelt zsír*. Ezeknek összege pedig
adja teheneinknek évi tejszir produkcióját.

Például Peckes tehén:

Zsirvizsg. időköz	Termelt tej	Zsirvizsg. ered- mény	Termelt tej
I/1—I/31	310 kg	3:10%	9:61 kg
II/1—II/28	300 "	3:20 "	9:60 "
III/1—III/31	290 "	3:50 "	9:97 "
IV/1—IV/30	250 "	3:60 "	9:— "
V/1—V/31	200 "	4:— "	8:— "
VI/1—VI/30	180 "	4:10 "	7:38 "
VII/1—VII/31	100 "	4:20 "	4:20 "
VIII/1—VIII/15	50 "	4:70 "	2:35 "

összesen 1680 kg 60:11 kg

Termelt Peckes tehén 1680 kg. tejben
60:11 kg. zsirt.

Az átlagos zsirtartalom kiszámítására szo-
rozzuk be a termelt zsír kg-okat 100-al és osszuk
el a termelt tejjel — jelen esetben lesz az ered-
mény *kikerekítve* $(60.11 \times 100) = 6011 : 1680$
 $= 3:58$ míg ellenben ha csak úgy számítjuk ki
az átlagos zsirtartalmat, hogy a vizsgálatok
összegét elosszuk azok számával hát egy hely-
telen adatot kapunk pld. jelen esetben $30:4 : 8$
 $= 3:80\%$, s hogy ez nem helyes megis bizo-
nyosodhatunk róla úgy, hogy számítsuk ki
mind a két átlag számmal a termelt zsirt és
nézzük melyik közelíti meg jobban a *tényleges*
eredményt.

Tényleges eredmény 60:11 kg.

Helyes átlag szám szerint $(\frac{1680 \times 3:58}{100}) = 60:14$ "

Helytelen " " " $(\frac{1680 \times 3:80}{100}) = 63:84$ "

Az eltérés tehát helyes átlag számítással
csak 0:03 kg., míg helytelen számítással 3:73 kg.

Lássuk most bebizonyítva is, hogy mi-
lyen sokat ér a tejben e sok zsír. Pld:

Páfrány tehén termelt 3000 liter tejet
3% zsirtartalommal — termelt tehát 3000×3
 $= 90:00$ kg. zsirt.

Másli tehén termelt 2800 liter tejében
4% zsirtartalommal, $2800 \times 4 = 112:00$ kg.
zsirt s most feltételezve, hogy az illető gazda
egy olyan tejszövetkezetbe szállítja a tejét hol
*kilogrammszírpercentek** szerint fizetik azt s
mondjuk adnak 1 kg. zsír %-ért 4 fillért kapna
tehát a gazda:

* (Kilogrammszírpercent = 1 kg. tejben található
zsír grammokban kifejezve.)

Páfrány tejéért $3000 \times 3 = 9000 \times 4 =$
 $360-$ koronát, míg *Másli* tejéért $2800 \times 4 =$
 $11200 \times 4 = 448:00$ koronát vagyis 89- ko-
ronával többet adott volna nyers jövedelem
képen gazdájának, s egyedekinti zsírvizsgálat
nélkül holtig jobb téhennek tartottuk volna a
Páfrányt mert 200 literrel több tejet termelt.

Fontoljuk, szívleljük meg a fent elmon-
dottakat mert a fáradságunk, kutatásunk ka-
matja csengő, pengő szép pénzben térül meg
— ha mindig a jót a hasznosat becsüljük meg
teheneink közül s azt tenyészük tovább.

Lássuk már most hogyan?

Milyen műtrágyákat használjunk, mikor szórjuk el és hogyan ke- verjük őket össze a talajjal?

II.

A kat. holdankint adott 150—200 kg.
szuperfoszfát vagy 200—300 kg. Thomassalak
hatása szántóföldön vagy gyepen, szőlőben
pedig a 300—400 kg. Thomassalaké vagy
200—250 kg. szuperfoszfáté legalább két évig,
de nem ritkán hosszabb ideig is szokott
tartani.

A *nitrogén műtrágyák* közül a kénsavas
ammoniak és chilisalétrom közt körülbelül
olyan hasonlatosság áll fenn, mint a Thomas-
salak és foszforsav közt. A kénsavas ammo-
niákban, az ammoniaknak előbb salétrommá
kell a talajban átváltozni, hogy a növény
felvehesse, míg a chilisalétromban készen
kapja a salétromot, vagyis az utóbbi hatása
gyors, míg a kénsavas ammoniaké lassu. A
chilisalétromot tehát akkor alkalmazzuk első-
sorban, ha a növényzet, fejlődésére gyorsan
akarunk hatni, vagyis ha a növényzetet meg
akarjuk hajtani. Például, ha egyébként nem
sovány talajon és nem a talaj soványsága
miatt, hanem egyéb kedvezőtlen behatások
következtében gyenge maradt az őszi vetés,
akkor arra kitavaszkodáskor kiszórunk 50—
60 kg. chilisalétromot. Nagyon gazdag talajon
ezt az adagot kétfelé is oszthatjuk és az
egyik felét kiszórjuk kitavaszkodás után, má-
sik felét pedig 2—3 hétre reá, akkor, hogyha
az első adag nem hatott még eléggé és hogy
ha a második részlet kiszórásakor eléggé
csapadékos az időjárás. Alkalmazzuk a chili-
salétromot (60—100 kg.-ot) a répánál akkor,
ha a répát az első kritikus fejlődési stádiu-
mot át siettetni és a répa termését biztosítani
akarjuk; ekkor a chilisalétromot vagy közvet-
len vetés előtt szórjuk el vagy több részlet-
ben alkalmazzák a répatermelő gazdák: felét
kiszórják a vetőgép előtt, másik felét pedig
fejtrágyának a kikelés után, de mindig kapá-
lás előtt a chilisalétrom ugyanis a talajra
kérgecsíten hat és azért legjobb kapálás vagy
fogasolás előtt elszórni. A legújabb tapaszt-
alatok szerint a rét is nagyon meghálálja a
foszforsav-, illetve kálitrágya mellett adott
nitrogéntrágyát. Kat. holdankint 25—50 kg.
chilisalétrom adandó, és pedig 2 részletben:
kétharmada akkor mikor a réti irányzat fej-
lődése megindul — április májusban — má-
sodik részlete pedig az első kaszálás után
akkor és ott, a mikor és a hol sarjura kilá-

tás van. A chilisalétrom azon kívül igen jó,
szolgálatokat tehet jó földben a kikelés siet-
tetésére: 15—20 kg.-ot szórva el kat. holdan-
kint a vetőgép előtt, a kikelés gyorsabb és
szébb lesz.

A kénsavas ammoniakot pedig első sor-
ban akkor alkalmazzuk, ha az illető növényt
egész életére akarjuk a szükséges nitrogénnel
ellátni és akkor a kénsavas ammoniakot az
illető növény elvetése előtt szórjuk ki. Kaszá-
lókon a mi viszonyaink közt a chilisalétrom-
nak adandó előny, de legelőn, mivel chilisalét-
rom az állatokra mérges, a kénsavas ammo-
niakot alkalmazzák inkább, de ezt már kita-
vaszodáskor szórják ki és pedig az egész
mennyiséget (kat. holdankint 25—50 kg.-ot)
egyszerre.

De a kénsavas ammoniak csakis eléggé
tevékeny és meszes talajokon képes érvénye-
sülni, mert csakis kellő meleg, levegő és mész
jelenlétében lesz az ammoniakból salétrom.
Savanyu talajra szintén nem való a kénsavas
ammoniak, mert ez a talajt csak savanyubbá
teszi. Hideg, nedves vagy savanyu talajokon
a chilisalétromot kell alkalmazni még akkor
is, ha nem hirtelen felszegélyzésről, hanem
arról van szó, hogy a növényzetet egész fej-
lődési idejére lássuk el nitrogénnel, de mivel
a talaj az ammoniakat megköti, de a salétro-
mot nem és így erős időben az a talaj mé-
lyebb rétegeibe lemosodhatik, a hol a gyökér-
zetre nézve elvész, azért célszerű a chilisa-
létromot több részletben adni; de másrészt
ez ok arra is, hogy a nitrogén műtrágyákból
csak keveset adjunk egyszerre, a mit meg-
okoltta tesz az is, hogy a nitrogén műtrágyák
nagyon drágák és a kelleténél nagyobb meny-
nyiségben adva, a termés minőségét ront-
hatják, sőt a termés biztonságát is veszélyez-
tethetik. Szárbainduláskor tehát a gabonának
már ne adjunk újabb nitrogénadagot, valamint
juniusban már a cukorrépának sem a nitrogén
műtrágyáknak azonkívül utóhatásuk sincs,
az az hatásuk csak egy évre terjed ki, a
miért a nitrogén műtrágyát minden évben
újából kell adni. A kénsavas ammoniakból kat.
holdra 25—60 kg.-ot szoktak számítani a
szántóföldön, de nitrogénben szegény, nem
istállótrágyás burgonyánál repcénél felmennek
100 kg.-ra, sőt többre is.

Homoki szőlőben kénsavas ammoniakot
ép oly jól adhatunk, mint chilisalétromot és
pedig tavasszal a szőlő metszése után akár
a kénsavas ammoniakból, akár a chilisalét-
romból 100—150 kg.-ot szórva el. Dohánynál
pedig jobbnak találták az éghetősége miatt
ha kénsavas ammoniak helyett 60—100 kg.
chilisalétromot adnak kat. holdankint.

A chilisalétrom alkalmazásánál továbbá
nemcsak arra kell ügyelnünk, hogy az tűzve-
szélyes és állatra mérges, hanem arra is,
hogy használat előtt apróra kell törtetni vagy
örletni és csak száraz növényzetre hinteni,
mert esőtől vagy harmattól nedves növény-
levelét a reáhulló és a vízcseppben feloldódó
salétrom összeroncsolhatja. Aránylag kevés

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
Wien, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

az a chilisalétrómmennyiség, melyet kat. holdankint szokás kiszórni; azért ha azt kézzel szórjuk el, célszerű azt száraz földdel vagy homokkal keverni, mikor egyenletesebben lehet szétszórni.

A nitrogén műtrágyák alkalmazása korántsem oly általános, mint a foszforsavtrágyáké, sőt hazánkban kivételesnek mondható; humuszban eléggé gazdag, tevékeny talajokon, vagy istállótrágyával rendszeresen ellátott földeken, különösen ha pillangósokat is termelnek rajtuk, a nitrogén pótlása csak kivételesen lesz műtrágyában szükséges pld. az őszi vetések tavaszi felszegélyzésére, de az egyébként nem trágyázott, nem tözegetes kaszálókon és homoki szőlőkben a nitrogén műtrágyák alkalmazása rendszeressé szokott válni, de teljes sikerre csak akkor vezet, ha a többi táplálékban sincs hiány, vagyis ha kötöttebb talajon foszforsav-, homokon és tözegeten pedig foszforsavtrágyán kívül kálitrágyát is adunk.

A homok talajok ugyanis természetből fogva nemcsak foszforsavban és nitrogénben szegények lenni, hanem káliban is. A tözeg talajokban ugyan elég szokott a nitrogén lenni, de a foszforsav — és kálitrágyát nagyon meghálálják.

A kálitrágyák tehát — nem egymagukban, hanem foszforsav — illetve nitrogén trágyákkal együtt adva — igen fontos szerepet játszanak homokon és tözegeten de még közepkötött és kötött talajokon is az árpa és a takarmányrépa nem egyszer nagyon meghálálják a kálitrágyát. Az összes kálitrágyák közt legolcsóbban a kálit ez időszert 40%-os kálitrágyában vásároljuk és így annak az alkalmazása indokolt leginkább és pedig kat. holdankint 50—100 kg.-ot adva, mely mennyiség hatása 2—3 évre szokott terjedni. A 40%-os kálitrágya kiszórásának idejére nézve ugyanaz áll, amit a szuperfoszfátra elmondottunk.

Az ammónszuperfoszfát nem más, mint szuperfoszfát és kénsavas ammoniák keveréke és pedig különböző arányokban. Oly talajra való, mely foszforsavban és nitrogénben egyaránt szegény, de a kegyesebb, ha ily talajra külön hozatjuk meg a szuperfoszfátot és külön kénsavas ammoniákat és magunk keverjük össze e két trágyát oly arányban, mint az az adott viszonyok közt legcélszerűbbnek mutatkozik az ammónszuperfoszfát természetesen csak tevékeny, vagy meszes, márgás talajokon fog teljes érvényre juthatni.

Az itt elmondottakat csak azzal fejezhetjük be amit már oly gyakran elmondtak,

hogyan t. i. a műtrágyák nagyban való alkalmazásába csakis akkor menjen bele valaki, ha előbb kicsiben végzett kísérletezéssel meggyőződést szerzett arról, hogy talaján mely és mennyi műtrágya képes jövedelmezően fokozni a termést.

Gyárfás József.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

— A csemegezőlő gyűrűzése. A csemegezőlő gyűrűzése abból áll, hogy a termőhajtás kergét valamely fűrt alatt $\frac{1}{2}$ cm. szélességben gyűrűszerűleg köröskörül leszedjük. A fűrthizálás itt azon alapszik, hogy a földből, a gyökéren és a száron keresztül felfelé nyomuló tápanyag akadálytalanul mennek a levélzetbe, hol az áthasonlás megtörténvén, a visszatérő kész tápanyag a hancsréteg gyűrűzött részénél megakad s kényszerítetik a közeli fűrtbe vándorolni; azt megnöveli, fejlődését előmozdítja és beérését sietteti. A gyűrűzést a virágzás után mindjárt megejtethetjük, mert minél korábban történik az, annál nagyobb a hatása. Gyűrűzni a tőkének csak egy-két termőhajtását szabad és évről-évre ne folytassuk, mert a töke nagyon kimerül általa.

— A liba életkora. Ha valaki a megveendő liba életkorát tudni akarja, vigyázzon a következőkre: A liba szárnyán a felső, külső háti részen közvetlenül a legnagyobb evezőtoll mellett két kicsiny, egészen hegyes, keskeny, rendkívül kemény és szorosan a testhez tapadó tollat talál. A nagyobbikon világosan látható az állat életkorát biztosan meghatározó jel. Ha a liba megvan már egy éves, akkor a jelzett toll legvégén egy kis rovás van, mintha háromélű reszelővel csinálták volna és minden egyes év után csatlakozik ehhez egy rovás úgy, hogy így a tollról könnyen leolvasható az állat életkora, írja egy külföldi szaklap

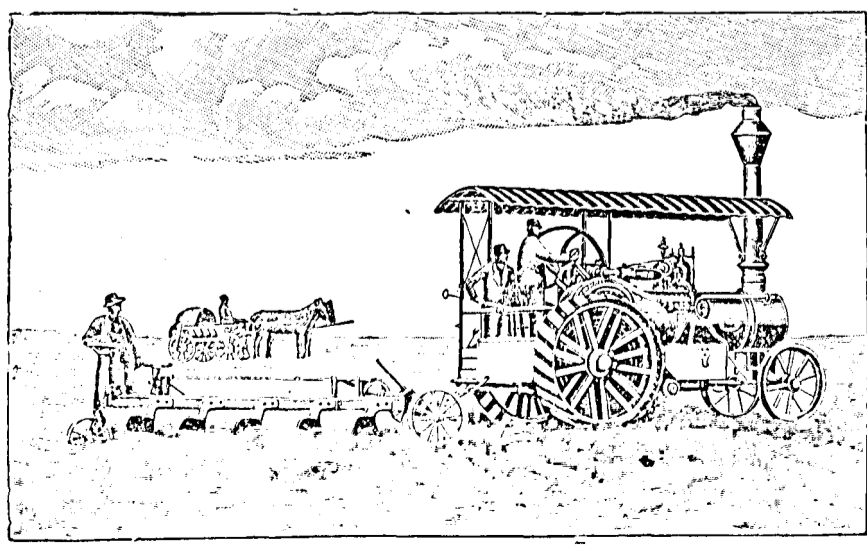
— A trágya használatáról. Régebben azon véleményen voltak, hogy a trágya egész erejét csak szalonnás érettségü korában fejti ki. Jelenleg azonban sokkal célszerűbbnek tartják a trágya erjedésének és elrothadásának magán a szántóföldön való végbemene-telét. Mert bebizonyult, hogy a nagyon elrothadt trágya a tenyésztésre kívánt anyagának nagyrészt elvesztette, a megmaradt anyagok sem tartalmaznak oly bontatlan részt, melyek későbbben a növények tenyésztését előmozdítanak; továbbá nincsenek meg azon tulajdonságai melynélfogva a földet melegítené s annak kemény összeállítását mérsékelné. Azonban minden gazdaságnak saját talajviszonya határozza meg, hogy mily érettségü trágya használata tanácsos. Minden esetre pedig fő és elmulthatatlan szabály marad az, hogy a trágyát, legyen az akár milyen minőségü földjeinken egyszerre széjel terítettessük. A mi a további leszántását illeti, ez iránt a tapasztalatok a következőkben összpontosulnak: 1.

Az azonnal leszántott trágya tovább tart a földben, de későbbben mutatja sikerét. 2. Azon trágya pedig, mely még egy darabig a szántóföldön széjelterítve maradt, hamarabb hat, de nem tartós. 3. A ki trágyája hatékonyságát az első vetésre kívánja fordítani, hagyja azt szántásig széjelterítve, ellenben ki trágyáját inkább a későbbi veteményeknél szeretné használni, az mindjárt szántsa alá. 4. Ki gyakran trágyát, az hagyja a trágyát kite-ritve. 5. Ki ritkán, de erősen trágyáz, az szántsa alá, valamint az is, kinek a trágyával fősvénykednie kell. 6. Ki sást, gyékényt vagy más savanyu dolgot használt alomul, vagy a ki trágyáját egyenesen az istállóból hordatja ki, az hagyja a trágyáját egy darab ideig kite-ritve. 7. Ugyanezt alkalmazzuk az olyan trágyával szemben is, mely nagyon leves gödörben feküdt. Mert tudvalévő dolog, hogy minden akár földi rész ásványi, akár növényi trágya, mely mélységből hozatott napfényre, vagy hosszú ideig viz alatt feküdt, csak akkor mutatja sikerét, ha huzamosabb ideig a szabad levegőnek ki van téve. Lejtős szántó- földeken az elmosatás veszedelmét tekintve, nem tanácsos a trágyát kite-ritve hagyni. A víznyös agyag földeken felette jótékonyan hat a szalmás éretlen trágya, mennyiben felmelegíti és gorhanyóvá teszi, ellenben száraz természetü homokföldeken, meleg, száraz éghajlat alatt nem tanácsolható. H—ó.

IRODALMI SZEMLE.

Magyarországi uradalmak és gazdasztek címtára. Jeszenszky Pál, az OMGE. ügy. titkárja összegyűjtötte a magyarországi uradalmak és gazdasztek címtárának adatait és könyvalakban ki is adta. Immár régóta nem jelent meg egy ily gyűjtemény. Hézagpótló e könyv, melynek adatai nagy gondal gyűjtettek össze. Megjelent a „Patria” irod. vállalatnál, IX., Üllői-ut 25. Köztelek. Ára 15 korona.

A gazdasági növények nemesítése Irta: Grabner Emil az országos magyar királyi növénytermesztési kísérleti állomás adjunktusa. (227 oldal, 100 képpel). Hazánkban a növény-nemesítés annyira fejletlen, hogy csaknem valamennyi gazdasági növényünk termőképesebb fajtájának magját külföldről kell beszerezniünk. A cukor- és takarmányrépamagot kevés kivétellel évről-évre külföldről vásároljuk, legelterjedtebb árpafajtánk a Hanna-árpa, legjobb zabfajtánk a duppai zab. csaknem valamennyi roz- és burgonyafajtánk mind külföldi származásúak és ha ezek termését állandóan színvonalon akarjuk tartani, időszakonként újból külföldről kell a vetőmagot beszerezniünk. Milliókkal adozunk ezen a réven a külföldi növény-nemesítőinek, pedig magunknak tarthatnók ezen hasznat, ha mi is foglalkoznánk a növények nemesítésével. Ezért az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület elhatározta, hogy a külföld növény-nemesítését tanulmányoztatja és ezen alapon a gazdasági növények nemesítéséről egy gya-

UJ! Egygéprendszerű gőzsántás UJ! (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1953

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

korlati használatra alkalmas kézikönyvet bocsájt közre. Ezen feladat megoldásával az Egyesület fentnevezett szerzőt bizta meg, ki *Ausztria, Németország, Franciaország és Svédország legkiválóbb növénynevelési telepének tanulmányozása után írta meg ezen munkáját.* A munka a növénynevelés elméletének ismertetése után a nevelés gyakorlati keresztülvitelének általános munkálatait behatóan ismerteti, azután a *buza, rozs, árpa, zab, tengeri, takarmányrépa és burgonya nevelésére szolgáló teljesen kimerítő, részletes utmutatást, mert ezek azon növények, amelyek nevelése gyakorlati gazdáknak a legtöbb hasznot szolgáltathatják,* végül ismerteti a növények okszerű vetőmagtermesztését is. *Manapság alig van jövedelmezőbb gazdasági üzemág, mint a növénynevelés vagy más néven: vetőmagtenyésztés, csak az a baj, hogy gazdáink ennek végrehajtási módjáról nincsenek tájékozottak.* Ezen feladatot kívánja szolgálni ezen munka, mely egyszerű, könnyen érthető modorban, de teljesen kimerítően ismerteti a tárgyat úgy, hogy a nevelést ezen alapon bárki is végrehajthatja. A munkában ismertetett növények nevelése nem kíván nagy tőkebefektetést és túl sok fáradságot, az ott ismertetett eljárásokkal a nevelés sikere biztos és 5-6 év alatt elérhető, azért ezen növények nevelésének felkarolása minden belterjes viszonyokkal rendelkező gazdának ajánlható. A gabonafélék nevelését már az aratás előtt kell előkészíteni és azért ismételtén ajánljuk ezen könyvet gazdaközönségünk szives figyelmébe. Ára füzve 5 korona, tartós vászonkötésben 6 korona. Megrendelhető a „Patria” r. t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Utmutató az állatok és az állati nyers-termények szállításához cimen Fokányi László m. kir. főállatorvos, az állatorvosok, állatkereskedők és marhalevelkezőknek nélkülözhetetlen kis könyvet adott ki. A csinos vászonkötésben megjelent zsebkönyv magában foglalja a belföldi és külföldi állatszállításra vonatkozó összes intézkedéseket és a külállamokkal kötött állategészségügyi egyezményeket s így az érdekelteknek a bel- és külföldi állatforgalomban egyaránt jó tanácsadója. Ára 3 korona.

KORMÁNYINTEZKEDÉSEK.

Uj mezőgazdasági tanfolyamok. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter a gazdasági ismétlőiskolák vezetésére hivatott néptanítók, illetve skatánitónők gazdasági kiképzése céljából július hó 20-tól bezárólag augusztus 14-ig az algyógyi, békéscsabai, breznóbányai, csákovári, csikszeredei, hódmezővásárhelyi, jászberényi, karcagi, komáromi, lugosi, nagyszentmiklósi, rimaszombati, szentimrei, szilágyosmlyói és szabadkai földmivelésiskolákon 20-20, összesen 300 néptanító, a kecskeméti földmivelés-iskolán pedig 20 gazdasági skatánitónő részére négyhetes mezőgazdasági tanfolyamot rendez.

Katonák a mezőgazdaság szolgálatára. A honvédelmi és földmivelésügyi miniszterek egy széles körben érdeklődéssel fogadott és a siker sok kilátásával induló akciót kezdtek, nevezetesen a tényleges katonai szolgálatban lévőeknek gazdasági oktatását. A honvédelmi miniszter az összes honvédpárancsnokságokat utasította, hogy a megyebeli gazdasági egyletekkel karöltve, hetenként egyszer a délutáni órákban a legénységnek gyakorlati tanítást rendezzenek. A miniszter meg is jelölte általánosságban azokat a kérdéseket, amelyeket a gyakorlati gazdasági tanításnak fel kellene ölelnie. A megyebeli gazdasági egyletek a legkészségesebben ígérték meg közreműködésüket s ezek a tanítások több helyen már folyamatban is vannak.

Erdősítési jutalmak. A földmivelésügyi miniszterium, hogy a közgazdasági jelentőséggel bíró kopár, vízmosásos és futóhomok területeken végzendő erdősítésekre a kedvet

fokozza, tíz elsőrendű és kilenc másodrendű jutalmat tűzött ki. Ezek a jutalmak így oszlanak meg: van három 1000—1000 koronás, négy 800—800, ugyanannyi 600—600, öt 500—500, öt 400—400, öt 300—300 és négy 200—200 koronás elismerő jutalom. A most hirdetett jutalmakat a pályázatra bejelentett és 1900 őszén megkezdett új erdősítések megtekintése után fogják kiosztani. A jutalmak egy részét a pályázók anyagi viszonyai szerint, részben készpénzben, részben iparművészeti tárgyakban és szobrokban — amelyek erdészeti vagy vadászati vonatkozásúak — fogják kiosztani.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A nép irodája.** A földmivelésügyi miniszteriumban érdekes új intézmény kezdte meg a működését. Célja röviden az, hogy a faluról bajuk által a fővárosba kergetett földmivelő embereket a kormányhivatalok utvesztőjében eligazítsa. *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter, hogy megkönnyítse a Budapesten személyesen jelentkező felek teendőit s hogy kellő tájékozást kaphassanak azok a földmivelők is, akiknek ügye nem a földmivelésügyi miniszterium hatáskörébe tartozik, de ügyes bajos dolgaikban a miniszteriumhoz fordulnak a munkásközvetítési szervezettel kapcsolatban a földmivesek részére tudakozó irodát létesített. Utasította összes hivatalait, hogy a hivatalosan *»Földmivesek Tudakozódó Irodája«* nak nevezett új hivatalba beosztott tisztviselők által vezetett feleknek a szükséges fölvilágosításokat és utbagazításokat adják meg, másrészt hogy az ilyen ügyeket lehetőleg gyorsan intézzék el. Megkereste továbbá *Darányi* Ignác miniszterét is, hogy vegyék pártfogásukba az iroda által hozzájuk vezetett ügyes-bajos emberek dolgát.

— **A magyar szövetkezetek szövetsége.** A Parádán folyó hó 23-án tartandó gazdasági gyűlés programját jelentékenyen kibővítették. A Magyar Gazdaszövetség közgyűlését követőleg fogja ugyanis újabb alakuló gyűlését tartani a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége. Ez a szövetség eredetét még a budapesti nemzetközi szövetkezeti kongresszustól veszi, ez alkalommal merült fel alapításának terve. A parádi alakuló gyűlés alkalomával, melyen *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter elnököl, megalkotják a szövetség végleges alapszabályait s módját keresik annak, hogy a szövetség mielőbb megkezdhesse működését.

— **Adóelengedés jégkár esetén.** Tekintettel arra, hogy a napokban az ország számos vidékén nagy jégesők voltak és a jégesővel kapcsolatos felhőszakadások helyenként a természet részben teljesen elpusztították, fölhívjuk olvasóink figyelmét arra, hogy *ilyen elemi csapások esetén az adót egyharmad, kétharmad, részben, esetleg egészen is elengedik.* Adóelengedésre a kárvallott gazda csak akkor tarthat igényt, hogyha a községekben a községi előjárásoknál városokban pedig a polgármestereknél a káreset megtörténte után számított nyolc napon belül azt írásban bejelenti és a kár fölvetelére szükséges nyomtatványokat, melyek ivenként 4 fillérért beszerezhetők, a bejelentéshez csatolja. Ha valamely vidéken több kárvallott van, azok nevében két meghatalmazott képviselőjük kérheti az adóelengedést.

— **Felhívás! Mit akar a Magyar Gazdaszövetség?** A Magyar Gazdaszövetség azt akarja, hogy a magyar föld maradjon a magyaroké! mert akié a föld azé az ország!

Akarja, hogy a magyar ember többé ne kívánozzék az idegenbe és ne legyen kénytelen hazátlanul bolyongva földet keresni, vagy egyéb kereset után látni.

Minden magyar földmivesnek legfőbb vágya tulajdon földet szerezni és ha ezen természetes vágyát idehaza ki nem elégetheti,

akkor vagy vándorol, vagy pedig szaporítja a városok elégtelen tömegeit. Népünk ezen dicséretes földszerzési vágyát ohajtja a Magyar Gazdaszövetség irányítani oly formán, hogy a földet vásárolni szándékozó földmivesgazdáknak kellő utbagazítással szolgál. Ezért nyilván tartja a vevőket, valamint az eladó birtokokat. Továbbá tanácsot ad a föld vásárlásával egybekötött minden jogi és pénzügyi kérdésekben, amilyenek a kölcsönök felvétele, azok visszafizetése, módosítása stb.

Aki tehát birtokot venni vagy eladni kíván, az forduljon a Magyar Gazdaszövetséghez (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 40.), hol ha e felhívásnak kellő fogantatja lesz, a kívánt utbagazításokat bárki megkaphatja.

— **A birtokrendezési és tagosítási állandó szakbizottság,** mely a földmivelésügyi miniszter mellett javaslattevő és tanácsadó szakbizottságként működik, a napokban tartotta alakuló ülését Mezőssy Béla államtitkár elnöke alatt. A bizottság elnökhelyettese Bartóky József dr. min. tanácsos, titkára Börcsök Andor dr. törvényszéki bíró, tagjai: *Darányi* Béla, Pirkner János, Sierban Horváth Sándor, Tomcsányi Gyula, Rochlitz Dezső, Józsa László, Antalfy Andor, Kollár Dániel, Avedik Simon, Zsiros Kálmán, Sebess Dénes dr., Podmaniczky Gyula báró, Papp Ragány István dr., ifj. Ivády Béla. Mezőssy Béla államtitkár ösmertette a szakbizottság teendőit, működésének közgazdasági és szociális fontosságát s a vezéreivel, amelyek irányítani lesznek hivatva a bizottság működését. Ezután beható eszmecsere után megalkotta a bizottság ügyrendjét és szervezési szabályait. A bizottság azután Mezőssy államtitkár vezetésével *Darányi* miniszternél tiszteletgett.

— **Pályázati hirdetmény.** A rimaszombati földmivelésiskolánál üresedésben levő egy gazdasági gyakornoki állás betöltése iránt pályázat hirdettetik. Ezen állás évi 1000 kor., azaz egyezer korona segélydíjából és egy burtozott szobából álló, fűtéssel és világítással járó szabad lakás élvezetével vannak egybekötve. A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy a szabályszerű egy koronás bélyeggel ellátott és a szükséges okmányokkal felszerelt folyamodványaikat folyó évi július hó 1-ig a m. kir. földmivelésügyi miniszterhez címezve, a rimaszombati földmivelésiskola igazgatóságához nyújtsák be.

— **Az új bortörvényjavaslat és a gazdák.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete most tartotta igazgató-választmányi ülését, melyen Bernáth Béla alelnök elnököl, dr. Drucker Jenő egyesületi igazgató előadása alapján foglalkozott az új bortörvényjavaslat. Előadó rámutatott arra, hogy ha a törvény szigorúan végre is lesz hajtva, az országborászatának hirneve kétségtelenül emelkedni fog. A választmány ezután elhatározta, hogy ez évben Kecskeméten, Versecen, Aradon, Nyiregyháza, Tasnádon, Veszprémben és Tapolcán fog szőlőtalajmivelő és permetező fogatos eszközöket munkában bemutatni.

— **Kolumbácsi légy.** Déváról jelentik, hogy a kolumbácsi legyek, amelyek tavaly Hunyad megyében sok állatot elpusztítottak, most újra fölléptek Pujon és a járás több falujában. A hatóság megtette a szükséges intézkedéseket a veszély elhárítására.

— **A Magyar Gazdaszövetség választmányi ülése.** A Magyar Gazdaszövetség Bujanovics Sándor elnöke alatt választmányi ülést tartott, melyen Bernát István előterjesztése alapján megállapították, hogy a parádi közgyűlés alkalomával kikerül fognak kintüntetni a gróf Károlyi Sándor-féle szövetkezeti jutalomdíjakkal. Ezuttal 5 pénzdiát és 12 diszoklevelet fognak kiosztani. A jövőre vonatkozólag kimondotta a választmány, hogy a jutalomdíjakat ezontul pályázatok mellőzésével a szövetkezeti központok előterjesztései alapján fogja odaítélni. Foglalkoztak ezután

a múlt évi számadásokkal és megállapították a jövő évi költségvetést.

— Elvi jelentőségű határozat. Gazdasági terményeknek felbujtás következtében történt elidegenítése miatt a tettes és felbujtó ellen intézett ügy elbírálása a közigazgatási hatóság jogkörébe tartozik. (Minisztertanács.)

— Alfa Separator részvény társaság, Budapest. Az utóbbi időben különféle hírek keringnek magyar vállalatunk felozlását és üzemünk beszüntetését illetőleg. Ezen elterjedt hírek, melyek forrását sajnálatunkra nem ismerjük, minden alapot nélkülöznek és az igazságnak meg nem felelnek. A magyar Alfa Separator részvény társaság Budapest Lomb-utcai telepén változatlanul fennáll és a keringő hírekkel ellentétben ott éppen ez idő szerinti újjáalakítások, épületek átalakítása és nagyobbitások vannak folyamatban. Kérjük tisztelt üzletfeleinket és az összes érdeklődő köröket, hogy erről tudomást venni és minket eddigi megtisztelő bizalmukban továbbra is részesíteni szíveskedjenek. Alfa Separator részvény társaság Budapest, VI. Lomb-utca 11. szám.

— A budapesti kertészeti tanintézet igazgatósága pályázatot hirdet a hároméves tanfolyamon megüresedett tíz bennlakói és korlátolt számú künlakói helyre. A pályázóktól megkivánják a betöltött 16 ik életévet, a büntetlen előéletet, a középiskolai, vagy polgári hat osztály jeles eredményét, egy évi kertészeti gyakorlatot és az ép, erős testalkatot. A főszerelt kérvényeket a földmívelésügyi miniszterhez címezve, a Kertészeti Tanintézet igazgatóságához (I. kerület, Ménesi-ut 45.) legkésőbb augusztus 1-ig kell benyújtani. A földmívelésügyi miniszter minden egyes tanfolyamra hat alapítványi helyet létesít, amelyre szegénysorsú vagy árva, de jó maga-

viseletű és előmenetelű tanulók pályázhatnak, akik kérvényeikhez szegénységi bizonyítványt tartoznak mellékelni. A bentlakásért évi 600 koronát kell fizetni. — Az intézet tanfolyamára csak egy évi kertészeti gyakorlat elvégzése után vesznek föl rendes tanulókat. Ezt a gyakorlati évet a középiskolából kikerült tanulók valamely ismertebb hazai kertészetben kötelesek eltölteni. A gyakorlat megkezdését az igazgatóság jóváhagyásával legkésőbb augusztus 1-ig be kell jelenteni a földmívelésügyi miniszternek, aki különben gyakorlatra való elhelyezésről is gondoskodik. Az igazgatóság figyelmezteti az érdekelteket, hogy a kertészeti pályára csak erős testalkatú, egészséges emberek menjenek, mert különben fizikumuk nem bírja ki a szellemivel párosult testi munkát.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

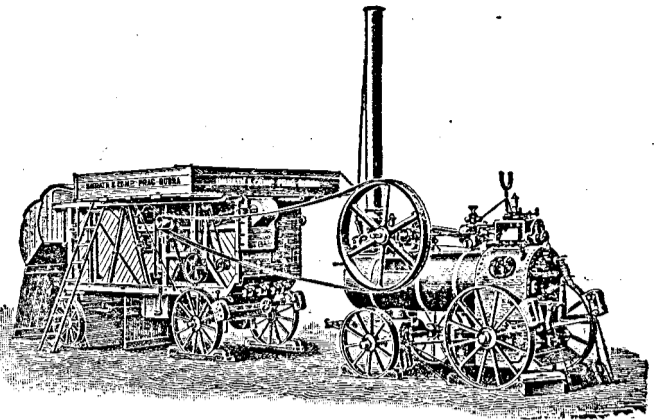

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legutányosabban a **FISCHER-féle** zsák és ponyvagárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szerezhetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. 2072

Árjegyzék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

A mi különlegességeink:

Cséplőgépek

kézi-, járgány- és gőzerőre.

ROSTÁK

Lokomobilok

gazdasági és ipari célokra. Kerekeken 12 HP.-ig Fekvők 200 HP.-ig. 1801. V.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP.-ig — Ipari mozgonyok 200 HP.-ig.

A

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona **záloglevél kölcsönök**

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megzavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfial adnak véleményyt. 1001

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-nek

Kolozs és több szomszédos megye területére kizárólagosan jogosított képviselőtében a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kiméltó eljárással szerzek

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönök, konvertálok más intézeti terheket és egyúttal rendbe-
szedem az elhanyagolt birtok- és teherállapotokat.

Kiváló biztosságu tőkebefektetésül ajánlom ez intézetnek a tőzsdén is jegyzett adó és egyéb levonásmentes óvadékképes és különösen katonai házassági óvadéku alkalmas 50 év alatti
... kisorsolásra rendszeresített ...

„4 és 4 1/2 százalékos zálogleveleit”.

Ezek kaphatók és a szelvények költségmentesen kifizettettek: az intézetnél Nagyszebenben és helyben a Kolozsvári Kereskedelmi Banknál. Mindennemű felvilágosítást díjmentesen és készséggel megad:

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányauőgyőnökség GOMBOS BENŐ Kolozsvár, Malom-utca 16. szám.

A legelőnyösebb módon közvetít mindennemű ingatlan adásvételeket, bérleteket és bármiféle kereskedelmi ügyleteket. 2162

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat, járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb. **Értékpapirokat, idegen pénznemeket** elad és vásárol.

Előleget ad értékpapirokra, folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket, hitelleveleket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt tűz- és betörésmentes páncélszekrényeket. (Safe Deposits.)

2055 Üzleti órák: d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig.

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok. szóval az összes háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brázay KINGSEM-FLUID
KINGSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

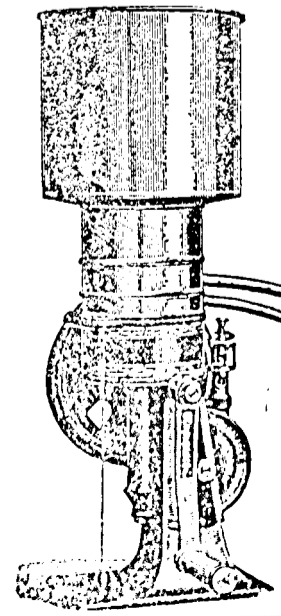
Felülmulja a hasonló czélra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül. Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai-, polgári- és versenyistállóknak. Kapható: győgytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

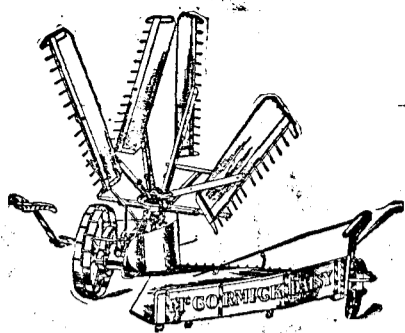
Brázay Kálmán cégnél Budapest.
1 liter ára 2.50 kor., 12 liter ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor. 2105

Alfa Separator r. t., tejgazdasági gépgyár
Budapest, VI. Lomb-u. 11.

1908. évi mintájú
Alfa Separator

a legújabb és legtökéletesebb fölözógép. Kérjen prospektust. Gyárunk előállítja az összes tejgazdasági gépeket és eszközöket, berendez teljes tejtélepeket. Mindig friss oltóanyag! 1018
Több mint 700 első díj!
Árjegyzék, költségvetés díjtalan.

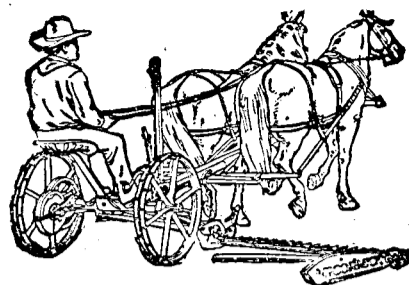

M^c CORMICK

Harvesting Machine Company, Chicagó U. S. A.

Igazgatósága és főraktára:

BUDAPEST, V., Alkotmány-u. 12.

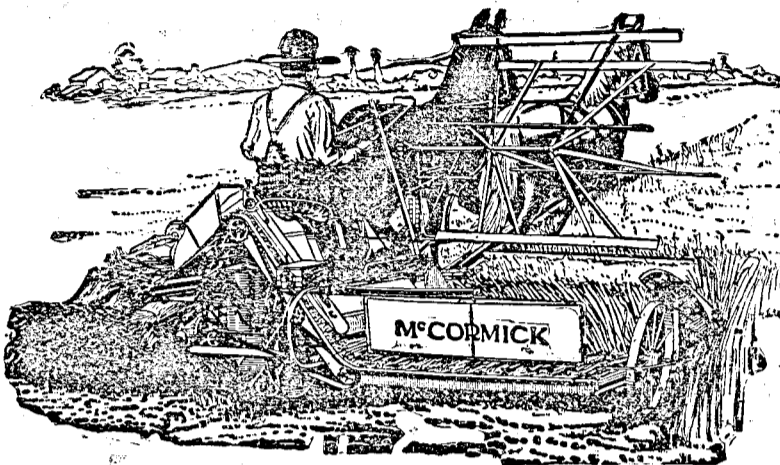

Speczialitások:

Kéveköti-aratógépek 5 és 6 ang. láb metsző szélességgel szállító- és rúd-hordó-készülékkel.

- o Szabadalmazott Kalászemelő.
 - o „Daisy“ marokrakó-aratógép
 - o autom. asztal-felhajtókészülékkel.
 - o „New 4“ fűkaszalógépek
- 3 1/2, 4 1/2 és 5 ang. láb metsző szélességgel.

Szabadalmazott „D á n“ késgerenda, Selyemfű, mohos rétek stb. közönséges késgerendával, csak hiányosan kaszálható takarmány számára.

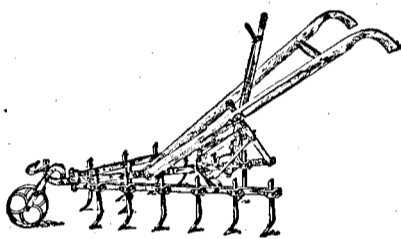
Speczialitások:

„Sidedelivery“ kombinált szénagyűjtő és forgatógép.

- o o Aczél-szénagyűjtők. o o
- o o Aczél-szénaforgatók. o o

A czél-lókapák, tengeri, burgonya, szőlő stb. kapálására.

14 fogas Cultivator, 7 külön gyomláló késsel, tengeri, szőlő, takarmányrépa stb. számára.

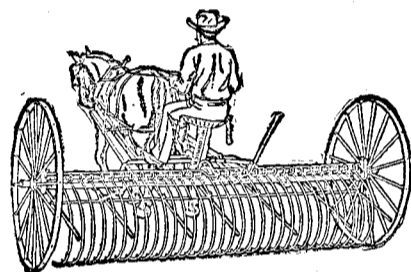

2098

M^c CORMICK aratógépeinek 22 éves példányai

egy magyar gazdaságban még mindig kifogástalan, jó munkát végeznek.

Nagy képes katalogus és árjegyzék kívánságra díjmentesen.

Gazdaságok adminisztrációját,

felügyeletét, számadások ellenőrzését, megvizsgálását, birtokok becslését elvállalja és bármely ágában a gazdaságnak szaktanácsot szolgál az erdélyi viszonyokkal teljesen ismerős, huzamos gyakorlatban tapasztalt és elméletileg képzett

intelligens gazda,

akár állandó, akár esetről-esetre való megbízásokban — megegyezés szerinti honorarium vagy jutalékért.

Teljes megbízhatóságáról a legjobb ajánlatokkal rendelkeznek.

Közvetítések e lap kiadóhivatala által. 2178

Klinger Henrik

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson, Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.

Raktár: Budapest, V., Szabadság-tér II.

Ajánlja készítményeit, u. m. lisztes, korpa- és gabona

Z s á k o k a t

lenből, kenderből és juttából varrással, vagy varrás nélkül. Továbbá

vizmentes ponyvákat

gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repce-ponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

2112

1900. párisi világiállítás Grand Prix.

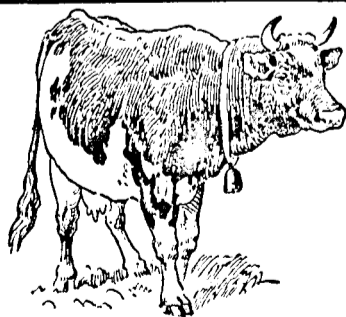

Kwizda-féle Restitutions-fluid

mosóvíz lovak számára. — Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóban, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénóság ellen. A lovat trainingben igen nagy munkabírási képessé teszi. — Kwizda-féle Restitutionsfluid szövetlég, czimke és göngyölés törv. védve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. és Andrassy-ut 26. sz.

Kwizda-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. — 1 doboz ára 1.40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Kwizda's

Blister
grauer, scharfe Einreibung,
1 Tiegel K 2.—

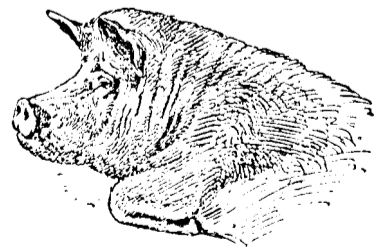
Hufkitt
künstliches Hufhorn, Stange
K 1.60.

Hufsalbe
zur Behütung vor spröden und
brüchigen Hufen, 1 Büchse à 400
Gramm K 2.50.

Abführpillen
für Pferde (Physik), 1 Blech-
dose K 4.—

Kolikpillen
für Pferde u. Hornvieh, 1 Büchse
K 3.20, 1 Karton K 1.20.

Wurmpillen
für Pferde, 1 Blechdose K 3.20,
1 Karton K 1.20.

KWIZDA-féle sertéspor.

Egészségi por a hizlalás előmozdítására.

Kis doboz Kor. 1.20. Nagy doboz Kor. 2.40.

KWIZDA-féle baromfi-por

diätetikus szer a tápszerhez való hozzáadásra ludak, kacskák, tyukok, gyöngytyukok, pávák stb. részére.

Egy doboz ára K. 1.

A peronoszpora leghatékonyabb ellenszere a
Dr. ASCHENBRANDT-féle

BORDÓI POR

amint azt úgy a külföldi mint kilencz éves hazai tapasztalatok igazolják. **Nem perzsel! Jól tapad! A fecskendőket nem rontja!** A burgonyavész ellen használt szerek közt is a leghatásosabb!
A lisztharmat legbiztosabb gyógy- és óvszere a **Dr. ASCHENBRANDT-féle**

RÉZKÉNPOR

mely a szőlőt egyúttal az **antraknózis** ellen is megvédi.

A porok árai Budapesten:

- ▲ 50 kg.-os zsákban kg.-kint bordói por 72 fill.
10 és 5 kg.-os zsákban kg.-kint bordói por 76 fill.
▼ 2 kg.-os zsákban kg.-kint bordói por 77 fill.
▲ 50 kg.-os zsákban kg.-kint rézkénpor 43 fill.
10 és 5 kg.-os zsákban kg.-kint rézkénpor 49 fill.
▼ 2 kg.-os zsákban kg.-kint rézkénpor 50 fill.

Gyártás korlátolt! Tessék a szükségletet **mielőbb megrendelni.** A porok szállítása bármely időben és részletben történhet. — Ismertető füzeteket, használati utasításokat küld, megrendeléseket elfogad a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V. ker., Alkotmány-u. 31. sz.

A por ezenkívül kapható és megrendelhető:
Singer Efraim urnál **Kolozs**; Juhász Mihály urnál **Torda**; Dirnsdorfer Simon urnál **Torda**; Kováts József urnál **Bánffy-Hunyad**; Ifj. Gierig Vilmos urnál **Magyar-Igen**.
2163

Ménesheli és használati lovak nagybani eladása.

A herceg Schaumburg-Lippi-féle Noskovei Uradalom (vasut-, posta- és távirada-állomás, interurban távbeszélő Slatina 7. sz. alatt) hirneves angol félvér méneséből folyó évi **junius 28-án délelőtt 9 órakor nyilvános árlejtés útján** szabad kézből a legtöbbet ígérőknek eladatnak:

- 9 drb 1½ éves angol félvércsikó,
- 6 drb 2½ éves angol félvércsikó,
- 6 drb 3½ éves angol félvércsikó,
- 3 drb 4½ éves angol félvércsikó,
- 11 drb nagyneves származású hasas kanca szópós csikóval
- 12 drb nagyneves származású hasas kanca csikó nélkül,
- 12 pár igásló, közte tenyésztésre alkalmas félvér kanczák,
- 5 pár 4 éves nagyjáratú hintósló, betanítva,
- 1 pár 6 éves lippizai jukkerló, teljesen betanítva,
- 1 angol 6 éves telivérmen, Jack O. Lantern utóda,
- 2 nehéz 4 éves herélt ló igában,
- 1 gígg hámosló.

2176

Az árlejtés az Uradalom főmajorjában történik, mely a Szt. Lőrincz—Slatina—Nasici helyi érdekű vasutnak Noskovei állomásától csak 1 kilométernyire fekszik. A reggel fél 7 órakor Noskoveira érkező vonatknál kocsik rendelkezésre fognak állani.

Herceg Schaumburg-Lippi-féle Uradalom, Noskovei Slavoniában a Dráva mentén.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.

Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsősétáter. Fótér 9.

1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakiszt

csillag

helyesen alkalmazva, min-
legelősb foszforsavas mű-
munkákkal és áraján-

védjeggyel

den rovénynek legjobb és
trágyája. — Kívánatra szak-
lattal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-út 49.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi
vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!
Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva.

Eladó vetőgépek,

2132

(Alkalmi eladás!)

11, 13 és 15 sorosak

egészen ujan,

a legjobb gyárból eladók

magas engedménnyel!

Megtekinthetők: Kolozsvárt, Attila-utca 8. sz. a.

Bővebbet: lapunk kiadóhivatalában.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulá-
sával 1,970.340.— K
Tartalékok 761.760.16 "

Összesen: 2,735.104.16 "

1901. évi fölösleg	90.349.— K.
1902. " "	59.782.26 "
1903. " "	109.331.73 "
1904. " "	72.438.93 "
1905. " "	61.720.60 "
1906. " "	39.243.65 "

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak
az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok dárányukban ré-
szesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár
ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslegét közgyűlési határozattal tartalé-
lékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os
díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen
biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906.
évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosí-
tásukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül
vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatvánnyal és
félvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az Igazgatóság.

Homlokzatok és belsőhelyiségek

meszelésére

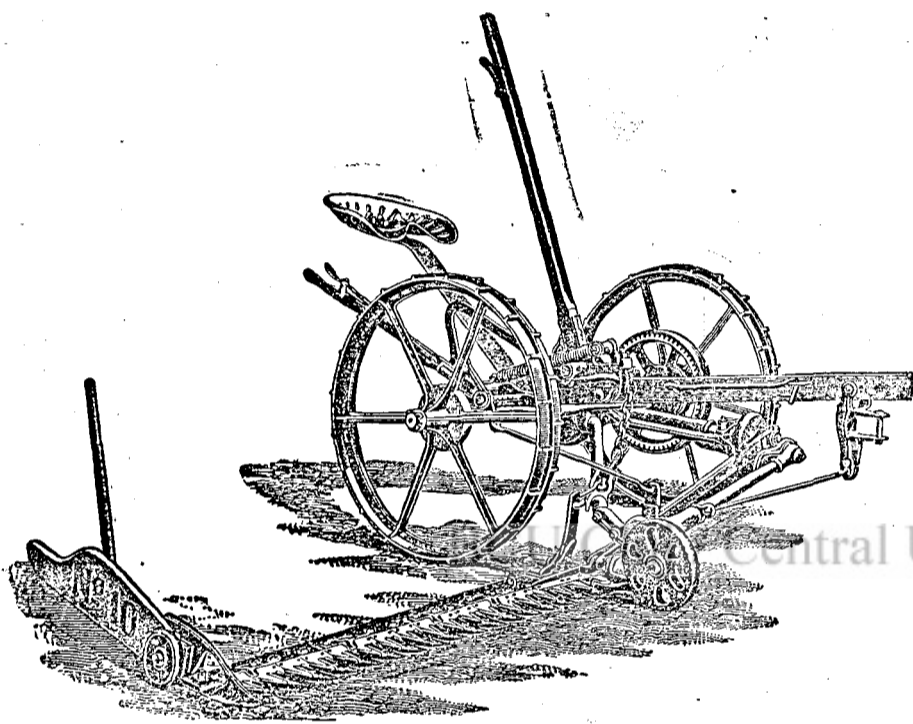
a legjobb és a legökéletesebb

Kimerítő ajánlatot és mintát szívesen küld:

LUTZ EDE és TÁRSA

2148.I. Festékgyára,
BUDAPEST, Órnagy-u. 4.

A világhírű és hazánkban is legjobbnak elismert

eredeti Johnston-féle

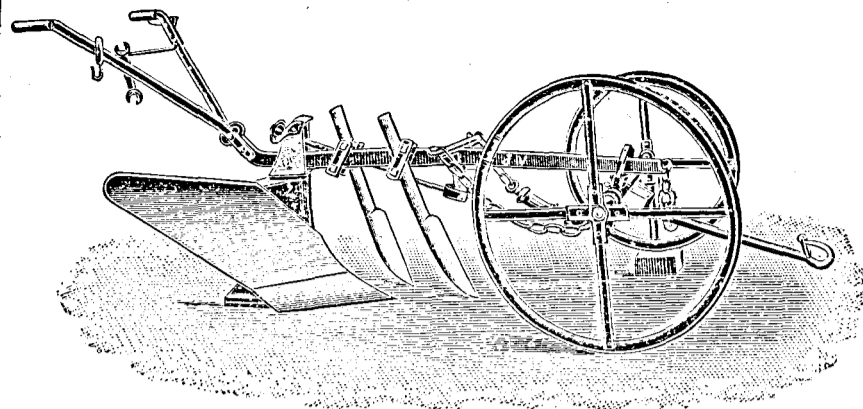
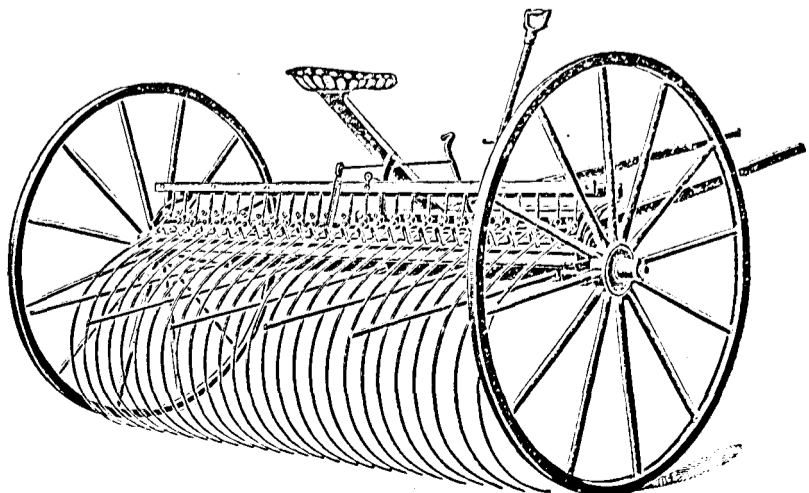
fűkaszálók,
teljesen aczél gereblyék,
szénaforgatók,
marokkrac aratógépek,
kéveköto aratógépekről

részletes leírást és árajánlatot készséggel küld:

a „**Johnston**“ amerikai aratógép-gyár
magyarországi vezérképviselte:

Bächer Rudolf, Melichar Ferencz

Budapest, VI. Nagymező-u. 68.

Gyakorlatban kitünőnek bizonyult ::
szabadalmazott kétcsoroszlyás, elzárható

JURENÁK-EKÉKET

szállít:

„**RÜHNE**“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. Mosonban.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a sz.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Ezenkívül megrendelhetők: Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-utca 31. és Agrikultura mezőgazdák-ellátó r.-t.-nél, Budapest, V., Zoltán-u. 12 sz.

!! Régi egyetemes (Sack-rendszerű) ekék gerendelyeinek átvaltoztatása Jurenák-rendszerre darabonként 22 K. !!

☛ Rendelések idejekorán eszközendők. ☚

2171

Sz. 2537—1908.

Pályázati hirdetmény.

A tordai „Szabó József“-féle kisebb magyar gazdasági iskolába való felvételre ezennel pályázat hirdettetik.

Az iskola célja az erdélyi részekben az ottani viszonyoknak megfelelő helyes gazdálkodás ismereteit terjeszteni, kis gazdákat saját birtukon való önálló gazdálkodásra megtanítani, továbbá az ottani nagyobb gazdaságok számára megbízható s kellő gyakorlattal bíró előmunkásokat, béresgazdákat, tehenes számadókat stb. kiképezni.

A tanfolyam tartama két év.

Ez iskolába az 1908—9-ik tanévre 12 ingyenes növendék fog felvétetni.

Az ingyenes növendékek az iskolában teljes ellátást élveznek, és kifejtett szorgalmukhoz képest havi 6—10 kor. ruházati segélyben részesülnek.

A felvételi feltételek és egyuttal a felvételi kérvényhez csatolandó okmányok a következők:

- születési bizonyítvány, mely igazolja, hogy a felveendő 17-ik életévét betöltötte. Katonai szolgálat teljesítését tanusító igazolvány a felvételnél előnyben részesít;
- orvosi bizonyítvány, mely az ép, erős. gazdasági munkára alkalmas testalkatot igazolja, és a himlő elleni sikeres újraoltást bizonyítja;
- elemi iskolai bizonyítvány, annak igazolására, hogy a belépni óhajtó jól tud írni, olvasni, s a négy alapszámjeggyel számolni. Gazdasági ismétlő iskolát végzett egyének, a felvételnél előnyben részesülnek;
- írásbeli nyilatkozat, a belépni óhajtó szüleitől esetleg ennek gyámjától, melyben azok arra kötelezik magokat, hogy a tanfolyam tartama alatt az iskolában elhelyezni engedik gyerekeiket;
- hatósági erkölcsi bizonyítvány;
- állami ingyencs helyre folyamodóknál hiteles irat, mely fellünteti a belépő apjának vagyoni állapotát és foglalkozását, a belépő növendék testvéreinek számát és életkorát, valamint azt a körülményt, hogy a folyamodó kisbirtokos fia is megelőzőleg apja vagy más gazdaságában foglalkozott;
- az iskolába való felvételnél tordai és torda-aranyos vármegyei születésűek előnyben részesülnek, ha gazdák fiai, s előzőleg gazdaságban foglalkoztak.

Az ezen okmányokkal felszerelt és a m. kir. földmívelésügyi miniszter ur öngyméltóságához címzett folyamodványok 1908. aug. 15-ig a „Székelyföldi Miniszteri Kirendeltséghez“ Maros-Vásárhelyre küldendők be.

Az iskola szervezeti, rend és fegyelmi szabályzata az érdeklődőknek a m. kir. földmívelésügyi miniszterium székelyföldi kirendeltségéhez Maros-Vásárhelyre intézendő levélbeli megkeresésre díjtalanul megküldetik.

Maros-Vásárhely, 1908. június hó 15.

2177

Székelyföldi miniszteri kirendeltség.